

LEGALKA
HUKUK & DANIşMANLIK

MART 2022 BÜLTENİ

info@legalka.com.tr

6284 SAYILI KANUN KAPSAMINDA KORUYUCU TEDBİRLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Hazırlayan : Stj. Av. İlayda SELVİLİ

İstanbul Barosu – 85638 Sicil No.

Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesinin ardından onun iç hukuktaki yansıması olan 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'un yer yer istismar edildiği durumlar söz konusu olsa dahi ülkemizde kanıksanmaya yüz tutmuş ataerkil toplum yapısında özellikle kadınların yerleri göz önünde bulundurulduğunda yaşamlarını güvence altına alabilmek için adeta sırtlarını dayadığı bir duvar haline gelmiştir.

TBMM tarafından 8 Mart 2012'de kabul edilen ve 20 Mart 2012'de Resmi Gazete 'de yayımlanan 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, Türkiye'de kadına karşı şiddetin önlenmesi adına düzenleniş amacını yansıtacak bir şekilde uygulandığında birçok istenmeyen durumun cereyan etmesinin önüne geçmektedir. Şiddete uğrayan, uğrama riski bulunan kadınların, çocukların ve aile bireylerinin, tek taraflı ısrarlı takibe maruz kalan kişilerin korunması ve şiddetin önlenmesi amacıyla alınacak tedbirleri içermekle beraber sadece kadını değil aileyi, çocuğu bir nevi toplumun şiddete en çok maruz kalan tarafını/ taraflarını korumaktadır. Şiddetin tanımını yalnızca fiziksel olarak indirgememiş olan Kanun, aynı zamanda psikolojik, ekonomik ve cinsel yolla gerçekleştirilen şiddeti de koruma alanı içerisinde dahil etmiştir.

6284 sayılı Kanun çerçevesinde koruyucu ve önleyici olmak üzere tedbirler düzenlenmiştir. Koruyucu tedbirler; bu başlık altında incelenecek olup akabinde önleyici tedbirlere ilişkin hususlara yer verilecektir. Koruyucu tedbirler; kendi içinde mülki amir ve hakim tarafından verilecek koruyucu tedbir kararları olmak üzere ayrılmıştır. İlgili Kanun uyarınca;

Kadına yönelik şiddet: “**Kadınlara, yalnızca kadın oldukları için uygulanan veya kadınları etkileyen cinsiyete dayalı bir ayrımcılık ile kadının insan hakları ihlaline yol açan ve bu Kanunda şiddet olarak tanımlanan her türlü tutum ve davranışı**”

Şiddet: “**Kişinin, fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik açıdan zarar görmesiyle veya acı çekmesiyle sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel hareketleri, buna yönelik tehdit ve baskıyı ya da özgürlüğün keyfi engellenmesini de içeren, toplumsal, kamusal veya özel alanda meydana gelen fiziksel, cinsel, psikolojik, sözlü veya ekonomik her türlü tutum ve davranışı**”

Tedbir kararı ise: “**Şiddet mağdurları ve şiddet uygulayanlar hakkında hakim, kolluk görevlileri ve mülki amirler tarafından, istem üzerine veya resen verilecek tedbir kararlarını**” ifade etmektedir.

MADDE 3- Mülkî amir tarafından verilecek koruyucu tedbir kararları

(1) Bu Kanun kapsamında korunan kişilerle ilgili olarak aşağıdaki tedbirlerden birine, birkaçına veya uygun görülecek benzer tedbirlere mülkî amir tarafından karar verilebilir:

a) Kendisine ve gerekiyorsa beraberindeki çocuklara, bulunduğu yerde veya başka bir yerde uygun barınma yeri sağlanması.

Şiddete maruz kalan kişi ve çocuklarının eğer barındığı yerde kalmaya devam ettiği müddetçe şiddetin devam edeceği yönünde en ufak bir şüphe olduğu andan itibaren mülki amir tarafından şehir içi veya şehir dışında uygun barınma yerinin sağlanması veya bulunduğu yerden başka bir yere sevkinin gerçekleştirilerek şiddet ortamından uzaklaştırılması öncelikli atılması gereken adımlardan biridir.

Uygulamada özellikle birtakım kadın dayanışma örgütlerinin kamuoyuna sesini duyurarak onları baskılamak isteyenlere karşı dimdik durduğunu görmekteyiz. 1990 yılında kadına şiddet ile mücadele etmek adına Mor Çatı Kadın Sığınma Vakfı, özellikle bahsi geçen kadın dayanışma örgütlerinden en bilinenlerinden biri olmakla birlikte barınma gereksinimleri konusunda şiddete maruz kalan kadınlara yönelik kapsamlı faaliyetlerini sürdürmekte ve sürecin yönetimi hususunda 6284 sayılı Kanun'dan güç almak suretiyle gerek önleyici tedbirlerin gerek koruyucu tedbirlerin alınması adına yol gösterici olmaktadır.

Ağır ve acil bir şiddet durumu söz konusu olmakla birlikte kalınabilecek güvenli bir yerin olmadığı takdirde sığınak şiddete maruz kalan kişi için en güvenli barınma yeridir. Sığınakların adresleri gizlidir ve istenmediği sürece kimse ulaşamamaktadır. Sığınak talep etmek için şikayetçi olmak, tedbir kararı aldirmek ya da darp raporu gibi şiddete dair kanıt gösterme zorunluluğu yoktur.

Eğer göçmen bir kişi şiddete maruz kalmış ise sığınakta kalmak için Türkiye'de yasal kalışınıza dair bir kimlik belgesi talep edilebilecektir. **6284 sayılı Kanunun uygulanmasında kadınların hangi ülkeden geldiği önem taşımaz, şiddete uğrayan veya uğrama tehlikesi bulunan her kadının sığınakta kalma hakkı vardır..** İkametgah adresinin bulunduğu il dışına çıkma izni bulunmuyor ise ikamet edilen ildeki Göç İdaresi Müdürlüğü'nden şiddete maruz kalındığı gerekçesiyle kayıtlı bulunulan ilin değiştirilmesi talep edilebilecektir.

ŞÖNİM, karakol ya da kaymakamlık/valilik şiddete maruz kalan kişiyi, en hızlı şekilde sığınağa yerleştirmekle yükümlüdür. Bunun için aile mahkemesinin kararı gerekmeden gece yarısı ya da hafta sonu karakola gitmek zorunda kalınsa dahi, polisin en yakın sığınağa ulaştırma görevini gerçekleştirmesi gerekmektedir. Eğer bölgede sığınak yoksa ya da sığınakta yeterli yer bulunmuyorsa polis şiddete maruz kalan kişiyi hemen

güvenli bir barına ortamına (otel, polis evi gibi) götürerek koruma sağlamakla yükümlüdür. Aynı şekilde; polisin yetkili olmadığı bölgelerde jandarmada aynı görev ve yetkilere sahip olacaktır.

b) Diğer kanunlar kapsamında yapılacak yardımlar saklı kalmak üzere, geçici maddi yardım yapılması.

A bendinde yer alan “**uygun barınma yerinin sağlanması**” ile ilişkili **geçici maddi yardımın yapılması**; evinden uzaklaşmak zorunda kalan şiddete uğrayan kişinin sıfırdan yeni bir hayat düzenine ulaşılabilmesinin içinde bulunduğumuz ekonomik süreç baz alındığında da ihtimalinin mümkün olmadığından kaynaklı olarak hayatını ve bakmakla yükümlü olduklarının (çocuk/hasta) hayatlarını idame etmeye devam edebilmesi adına tanınan bir haktır.

Uygulamada; geçici maddi yardım hakkından yararlanabilmek için ŞÖNİM, il müdürlükleri, aile mahkemeleri veya kaymakamlıklara başvurulması gerekmektedir. Korunan kişinin birden fazla olması halinde, ilave her bir kişi için kararlaştırılan miktarın belirli oranında ayrıca ödeme yapılmakta ve şiddete maruz kalan kişiye gerçekleştirilmiş maddi yardım miktarı, daha sonra şiddet uygulayan kişiden tahsil edilmektedir.

c) Psikolojik, meslekî, hukukî ve sosyal bakımdan rehberlik ve danışmanlık hizmeti verilmesi

Şiddetin yalnızca fiziksel olarak indirgenemeyeceği özellikle psikolojik şiddetlerin travmalar oluşturmak suretiyle şiddete maruz kalan kişide kalıcı iz bırakabileceği göz ardı edilmemesi gereken son derece hassas bir konudur. Hakaret etmek, aşağılamak, birilerinin yanında küçük düşürmek, öldürmekle, yaralamakla, sakat bırakmakla tehdit etmek, istenmeyen zamanlarda ve biçimlerde cinsel ilişkiye zorlamak, komşularla, arkadaşlarla, akrabalarla görüşülmesine izin vermemek, çocuğunun hayatı ile tehdit etmek, ihtiyaçlar için yeterli para vermemek, kazanılan paraya el koymak, ısrarla telefonla aramak, kimlerle

arkadaş olduğunuza karışmak, takip etmek, baskı altında hissettirmek eylemlerden her biri psikolojik şiddetin zeminini hazırlayarak tehdit ve tehlike boyutunu genişletmektedir. Bu noktada, şiddete maruz kalan kadın ile birebir konuşarak desteklendiğini hissettirmek; üzerindeki baskıyı ve korkuyu alabilmek adına izlenmesi gereken metotlar içerisinden en değerlilerinden bir tanesidir. İşinin ehli kişiler tarafından psikolojik danişmanlığın sağlanması gerekmekle beraber iş bulma, meslek edindirme kurslarına yönlendirme konularında da yol gösterilmektedir.

Uygulamada; kadın dayanışma örgütleri ve şöNİM, şiddete maruz kalan kadının ilgili desteği alabileceği kuruluşlar haline gelmiştir. Aile, alışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İl Müdürlükleri, şöNİM’lerle aynı yetki ve sorumluluklara sahiptir. şöNİM’lerin henüz kurulmamış olduğu illerde İl Müdürlüklerine başvuruda bulunulabilmektedir.

) Hayati tehlikesinin bulunması hâlinde, ilgilinin talebi üzerine veya resen geçici koruma altına alınması.

şiddete maruz kalan kadına karşı devamlılık halindeki fiziksel şiddetin veya tehdit içerikli ifadelerin ekarte edilemeyecek boyuta ulaşması ile her saniyenin hayati önem taşıdığı durumlar söz konusu olduğunda hiç vakit kaybetmeden karar alınması gerekmektedir. Hayati tehlike ile karşı karşıya kalan kadının ya da herhangi bir vatandaşın bildirimini veya polislerin görevlerinin icrası sırasında haberdar olması ile birlikte kritik bir zaman diliminin en iyi ve en hızlı şekilde yönetilmesi; mülki amir ve hakim tarafından koruyucu tedbirlerin verilmesi yetkisi çerçevesinde ivedi kararlar alınması ile sağlanabilecektir.

Uygulamada; şiddet uygulayan kişi ortak konuttan uzaklaştırılır, karar süresi içerisinde ilgili konuta, işyerine, çocuğun okuluna ve kadına yaklaşması engellenmektedir. En yakında yer alan karakola, şöNİM’e , Cumhuriyet Başsavcılıklarına ve Aile

Mahkemeleri'ne başvuru ile şiddete maruz kalan kadını korumak adına süreç başlatılmaktadır. Acil ve hemen müdahale edilmesi gereken durumlarda polisin şiddet uygulayan ya da uygulama ihtimali bulunan kişiyi herhangi bir mahkeme kararı olmaksızın evden uzaklaştırma yetkisi ve sorumluluğu vardır. Kamu görevlileri, bu Kanun kapsamındaki görevlerini gecikmeksizin yerine getirmek ve uygulanması gereken diğer tedbirlere ilişkin olarak yetkilileri haberdar etmekle yükümlüdür. Bu görevlerin gecikmeksizin yerine getirilmemesi ve ihbar yükümlülüğüne uyulmaması, TCK'nun 257 ve 279. maddelerinde düzenlenen **“Görevi Kötüye Kullanma”** ve **“Kamu Görevlisinin Suçu Bildirmemesi”** suçunu oluşturabilecektir.

d) Gerekli olması hâlinde, korunan kişinin çocukları varsa çalışma yaşamına katılımını desteklemek üzere dört ay, kişinin çalışması hâlinde ise iki aylık süre ile sınırlı olmak kaydıyla, on altı yaşından büyükler için her yıl belirlenen aylık net asgari ücret tutarının yarısını geçmemek ve belgelendirilmek kaydıyla Bakanlık bütçesinin ilgili tertibinden karşılanmak suretiyle kreş imkânının sağlanması.

Bahsi geçtiği üzere şiddete maruz kalan kadının önceden varsa çalışma hayatına dönüşü eğer yoksa da çalışma hayatına teşviki adına her yıl belirlenen aylık net asgari ücret tutarının yarısını geçmeme ve belgelendirmek şartı ile on altı yaşından büyükler için kreş imkanı sağlanmaktadır.

(2) Gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde birinci fıkranın (a) ve (ç) bentlerinde yer alan tedbirler, ilgili kolluk amirlerince de alınabilir. Kolluk amiri evrakı en geç kararın alındığı tarihi takip eden ilk işgünü içinde mülkî amirin onayına sunulmaktadır. Mülkî amir tarafından kırk sekiz saat içinde onaylanmayan tedbirler kendiliğinden kalkar.

İlgili madde fıkrası uyarınca; emniyet birimlerine ihbar veya şikayet yapıldığında ilgili savcılığa derhal bilgi aktarılmalıdır. Başvurunun aile mahkemesi hakimliği veya

savcılığa doğrudan yapılması halinde, aynı gün içerisinde gerekli tedbirlerin alınmasına karar verilmektedir.

Emniyet birimine yapılacak başvurularda, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde kolluk amiri de bazı tedbirleri **derhal almaya** yetkilidir. Kolluk amiri tarafından alınan tedbirler 24 saat içerisinde hakim onayına sunulmaktadır.

6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanuna İlişkin Uygulama Yönetmeliği'nin 6. maddesi doğrultusunda, mülki amir tarafından Kanun kapsamında korunan kişilerle ilgili olarak bu tedbirlerden birine, birkaçına veya uygun görülecek benzer tedbirlere **DELİL veya BELGE ARANMAKSIZIN** ilgilinin talebi, Bakanlık veya kolluk görevlilerinin başvurusu üzerine ya da re'sen karar verilebilmektedir.

MADDE 4 - Hâkim tarafından verilecek koruyucu tedbir kararları

(1) Bu Kanun kapsamında korunan kişilerle ilgili olarak aşağıdaki koruyucu tedbirlerden birine, birkaçına veya uygun görülecek benzer tedbirlere hâkim tarafından karar verilebilir:

a) İşyerinin değiştirilmesi.

Şiddet ev içinde gerçekleşebileceği gibi günün büyük çoğunluğunun geçirildiği işyerlerinde de meydana gelebilmektedir. Şiddete maruz kalan kişinin, şiddet gösteren kişi ile aynı işyerinde çalışması halinde öncelikle işverene söz konusu durumun haber verilmesi gerekmektedir. İşverenin herhangi bir şekilde müdahaleye yönelik davranışının olmadığı gözlemlendiği takdirde gerek çalışma hayatını çekilmez hale getiren gerek şiddet gösteren kişinin çalışma ortamından uzaklaştırılması adına harekete geçilmelidir. İşyerinin değiştirilmesi tedbirin uygulanması için şiddetin gerçekleşmiş olması gerekmemektedir. İşbu sebeple, şiddete uğrayan ya da uğrama ihtimali olan kişiler bakımından bu tedbire karar verilebilecektir. Şiddet uygulayan kişi, mağduru baskı altında tutmak, denetlemek,

korkutmak, tehdit etmek gayesiyle telefon, e-posta ve diğer yolları kullanarak veya doğrudan ziyaret yoluyla mağduru rahatsız etme suretiyle şiddet uygulayabilmektedir.

Bahsi geçen durumlar çerçevesinde kişinin muhtemel bir şiddete uğramasının ya da daha evvel gerçekleşen şiddet eyleminin tekrarlanması engellenmesi amacıyla işyerinin değiştirilmesi tedbirine kararı verilebilmektedir. Böylelikle; mağdur şiddetten korunmuş olacak ve çalışma hayatını olumsuz etkilenmesinin, çalışma verimliliğinin düşmesinin, işveren veya çalışma arkadaşlarıyla sorun yaşamasının, işten çıkmasının ya da çıkarılmasının önüne geçilmiş olunacaktır. Kanun, kadın veya erkek olmak üzere cinsiyet ayrımı yapmaksızın tedbir kararının verilebileceğinin altını çizmektedir.

Uygulamada; 6284 sayılı Kanun'da yer alan tedbir kararlarının hem kamu işverenleri hem özel sektör işverenleri tarafından uygulanabilir nitelikte olan ve uygulanan, kadına karşı şiddetin önlenmesine hatrı sayılır bir katkı sağlayacaktır. Aynı işyerinde çalışan kişilerden birinin kadın işçiye karşı fiziksel ve/veya psikolojik bir şiddet uygulaması söz konusu ise şiddete uğrayan kadın, 6284 sayılı Kanun'da yer alan koruyucu ve önleyici tedbirlerden yararlanmak için hâkime başvurabilecektir. Hakim, böyle bir durumda şiddet uygulayan kişinin işyerinin değiştirilmesine karar verebilecektir. Kararı bir şekilde öğrenen işveren, koruyucu tedbir kararını uygulayarak korunan kişinin işyerini değiştirecek ve aynı zamanda duruma uygun şekilde şiddet uygulayan kişinin iş sözleşmesini İş Kanunu madde 25/2-b, c ve d bentleri uyarınca haklı nedenle feshedebilecektir.

b) Kişinin evli olması hâlinde müşterek yerleşim yerinden ayrı yerleşim yeri belirlenmesi.

Şiddet unsuru yalnızca evlilikleri zemininden çatırdatmakla kalmayıp “eş” kavramının zaman içerisinde “şiddet gösteren” tanımına evrilmesi ile birlikte evlilik birliğinin devamında herhangi bir menfaat olmadığı anlaşılabilecektir. Şiddete maruz kalan

kişinin boşanma sürecini başlatana kadar kendisine şiddet gösteren kişi ile aynı çatı altında kalması hiçbir suretle beklenemeyecektir. Şiddete maruz kalan kişinin gerek uğramış olduğu fiziksel şiddet gerek psikolojik şiddet bağlamında kurulu bir düzeni ardında bırakmasının ve eğer çocukları varsa yer değiştirmenin zorluğu dikkate alındığında şiddet gösteren kişinin müşterek yerleşim yerinden uzaklaştırılması kararı yerinde olacaktır. Boşanma sürecinin başlanmasına kadar olan süreç ve devamında farklı bir yerleşim yerinde konaklayacak olan şiddet gösteren kişi hakkında ayrıca müşterek yerleşim yerinin ve şiddete maruz kalan kişiye olacak şekilde uzaklaştırma kararı alınabilecektir.

Uygulamada; Şiddet uygulayan kişi birlikte yaşanılan ortak konuttan uzaklaştırılabilir, karar süresi içerisinde müşterek konuta, işyerine, çocuğun okuluna ve şiddete maruz kalan kişiye yaklaşması engellenebilir ve şiddete maruz kalan kişi bu konutta yaşamaya devam edebilecektir. 6284 sayılı Kanun madde 3/1-ç ‘de yer verildiği üzere ; En yakında yer alan karakola, ŞÖNİM’e , Cumhuriyet Başsavcılıklarına ve Aile Mahkemeleri’ne başvuru ile şiddete maruz kalan kadını korumak adına süreç başlatılmaktadır. Acil ve hemen müdahale edilmesi gereken durumlarda polisin şiddet uygulayan ya da uygulama ihtimali bulunan kişiyi herhangi bir mahkeme kararı olmaksızın evden uzaklaştırma yetkisi ve sorumluluğu vardır. Kamu görevlileri, bu Kanun kapsamındaki görevlerini gecikmeksizin yerine getirmek ve uygulanması gereken diğer tedbirlere ilişkin olarak yetkilileri haberdar etmekle yükümlüdür. Bu görevlerin gecikmeksizin yerine getirilmemesi ve ihbar yükümlülüğüne uyulmaması, TCK’nun 257 ve 279. maddelerinde düzenlenen “**Görevi Kötüye Kullanma**” ve “**Kamu Görevlisinin Suçu Bildirmemesi**” suçunu oluşturabilecektir.

c) 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanunundaki şartların varlığı hâlinde ve korunan kişinin talebi üzerine tapu kütüğüne aile konutu şerhi konulması.

Aile konutu, evlilik birliği içerisinde olunan eş ile birlikte yaşanılan ev olarak tanımlanmaktadır.

Uygulamada; oturulan evin tapusu şiddet gösteren eş üzerine ise evlilik cüzdanı, ikametgâh belgesi ve kimlik fotokopisi ile birlikte Tapu Müdürlüğü'nde aile konut şerhi koydurulmaktadır. Evinizin aile konutu olduğu konusunda bir uyuşmazlık söz konusu ise o halde 6284 sayılı Kanun ve Medeni Kanun kapsamında Aile Mahkemesine dilekçeyle başvurarak aile konutu şerhi koydurulmaktadır. Aile konut şerhi konulduktan sonra, eş aile konutunu muvafakat olmaksızın satamaz veya aile konutu üzerindeki kazanmış olunan hakları sınırlayamamaktadır. Açılacak olan boşanma davası sonucunda alacaklar da garanti altına alınmış olunacaktır.

ç) Korunan kişi bakımından hayatî tehlikenin bulunması ve bu tehlikenin önlenmesi için diğer tedbirlerin yeterli olmayacağının anlaşılması hâlinde ve ilgilinin aydınlatılmış rızasına dayalı olarak 27/12/2007 tarihli ve 5726 sayılı Tanık Koruma Kanunu hükümlerine göre kimlik ve ilgili diğer bilgi ve belgelerinin değiştirilmesi.

Can güvenliğiniz tehdidi altında bulunan kişi; şiddetin önlenmesi adına farklı bir kişi olarak hayatına devam etmenin en mantıklı karar olduğu düşüncesine kanaat getirmiş ise; kimlik bilgilerinin değişmesini, yeni bir isim ve soy isim verilmesini istenebilmektedir.

Kimlik ve ilgili diğer bilgi ve belgelerin değiştirilmesi kararı hayattaki pek çok şeyi değiştirebilir, bir önceki kimlik ile elde edilmiş olan hakların kaybı meydana gelebilmektedir. Bu nedenle şiddet uygulayandan kaçmak için başka hiçbir yol kalmadıysa ve yaşam tehlikedeyse başvuru yapılmalı ve mutlaka elde edilen tüm hakların yeni kimliğe aktarılması talep edilmelidir. Eğer göçmen bir kişi şiddete maruz kalmışsa kimlik bilgilerinin değiştirilmesi menşe ülkenin görev alanında olması gerekçesiyle reddedilme ihtimali ile karşı karşıya kalabilecektir. Kimlik bilgilerinin değiştirilmesi kabul edildiğinde ilgili durumdan kayıtlı bulunulan İl Göç İdaresinin haberdar edilmesi, Türkiye'deki yasal statünün korunması adına kolaylık sağlayacaktır.

Özet mahiyetinde belirtmek isterim ki ; kimsenin en temel yaşam hakkına müdahale edilmesi ile karşıya karşıya kalmasının gelişen dünya düzeninde yeri dahi olmamalıdır. Her beş kadın ve kız çocuğundan birinin yakın zaman içerisinde şiddete maruz kaldığı, şiddeti kanıtlayacak delil ve belge olmadan kendilerini savunmasının önüne engeller konulduğu, ısrarlı takip mağdurunun korku içerisinde yaşadığı ve risk altında olduğu gerçeği ile yüzleşilmek zorunda bırakılan ülkemizde 6284 sayılı Kanun'un önemi; İstanbul Sözleşmesi'nden çekililmesiyle beraber daha da artmıştır.

Kadın ve erkek arasındaki ayrıcalığın yok edildiği, kadınlara seçme ve seçilme hakkının yasal olarak tanındığı, kadının takdir edildiği, eşitliğin sağlandığı Cumhuriyetin ilk yıllarından bu yana başta yaşam hakkı olmak üzere hayatın her alanındaki dokunuşlarıyla özellikle bir kadın olarak geleceğimin O'nun vizyonu ve çabaları ile şekillenmiş olduğu gerçeğini hiçbir zaman unutmadan **Mustafa Kemal ATATÜRK'e** sonsuz saygı ve minnetimi sunarak yazımı sonlandırıyorum. Umut ediyorum ki; ileride kadının haklarının bir tartışma konusu dahi olmayacağı, şiddetin varlığından söz edilemeyecek bir dünya düzeni içerisinde ülkemizin yerini sağlam bir şekilde belirttiği günleri yeniden görebileceğiz.

6284 SAYILI KANUN KAPSAMINDA ÖNLEYİCİ TEDBİR KARARLARI

Hazırlayan : Stj. Av. Ayşegül AKDEMİR

İstanbul Barosu – 85746 Sicil No.

6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun; kadınların yaşam hakkını güvence altına alan, şiddet mağdurunu koruyan ve toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve kadına yönelik ayrımcılıktan kaynaklanan, bir insan hakları ihlali olan kadına yönelik şiddetin önlenmesi için tedbirler içeren en önemli yasadır. 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun; 4320 sayılı Ailenin Korunması Hakkında Kanun'daki bazı yetersizlikler sebebiyle 8 Mart 2012 yılında oy birliğiyle kabul edilerek 20 Mart 2012'de yürürlüğe girmiştir. Kanun; şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınların, çocukların, aile bireylerinin ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru olan kişilerin korunması ve bu kişilere yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla alınacak tedbirleri düzenlemektedir. 6284 sayılı Yasanın önceki yasadan en önemli farklarından biri, sadece meydana gelmiş şiddeti değil, şiddet uygulanmasının muhtemel olduğu hallerde de uygulanmasının mümkün olmasıdır. Kanun kapsamında sayılan ve şiddete uğrayan veya uğrama tehlikesi olan her birey, şikâyet ve ihbar mercilerine müracaat ederek 6284 sayılı Kanun kapsamında öngörülen tedbirleri talep edebilir.

İlgili kanunun amacına uygun olarak düzenlemiş olduğu tedbir niteliğindeki önlemlerden biri de kanunun 5. Maddesinde “Hâkim tarafından verilecek önleyici tedbir kararları” başlığı altında düzenlenmiş olan **önleyici tedbirlerdir**.

Önleyici tedbir kararı; kanunda belirtilen merciiler tarafından şiddet uygulayan ya da uygulama tehlikesi bulunan kişi hakkında olayın niteliği dikkate alınarak uygulanacak tedbirlere ilişkin kararlardır. Şiddet mağdurlarının ya da şiddete uğrama tehlikesi altında bulunan kişilerin nitelikli olarak korunabilmesi için yukarıda ilk kısımda bahsedilmiş olan

koruyucu nitelikli tedbirlerin yanı sıra önleyici tedbirler de söz konusu olmaktadır. Bu tedbirler birer geçici hukuki koruma niteliğindedir. Bu sebeple, tedbir kararları sürekli sonuç doğuran nihai nitelikte kararlar değildir. Ancak bu tedbir kararları, zorlayıcı ve bağlayıcı niteliktedir ve önlemin aciliyeti sebebiyle seri ve etkin bir şekilde uygulanabilmektedir.

Önleyici tedbir kararları madde metninden özetle aşağıdaki hususlarda bireye koruma sağlamaktadır;

- Hakaret ve tehdit yasağı (md.5/1-a)

Şiddet mağdurunun şiddet uygulayan tarafından tehdit edilmesi, hakarete maruz bırakılması durumlarında hakim, şiddet mağdurunun talebiyle şiddet mağduruna yönelik şiddet tehdidi, hakaret, aşağılama ve küçük düşürücü söz ve davranışlarda bulunulmamasına yönelik karar vermektedir.

- Evden uzaklaştırma (md.5/1-b) -- Adrese yaklaşmama (md.5/1-c)

Şiddet uygulayanın şiddet mağdurunun bulunduğu konuta, okula veya iş yerine gelme ihtimalinin bulunduğu durumlarda hakim yine evden uzaklaştırma ve adrese yaklaşmama kararı vererek şiddet mağdurunun korunmasını sağlamaktadır.

- Çocuk ile görüşmenin refakatçi eşliğinde yapılması (md.5/1-ç) -- Çocuklara yaklaşma yasağı (md.5/1-d)

Şiddet uygulayanın şiddet mağduru ile müşterek çocuğu ya da çocukları bulunduğu durumlarda şiddet mağdurunun evden uzaklaştırma talebi ile birlikte, şiddet uygulayanın çocuklarla bir refakatçi eşliğinde görüşmesini talep etme hakkı da mevcuttur. Konunun niteliğine göre hakim refakatçi eşliğinde görüşme kararı verebileceği gibi hem şiddet mağdurunun hem de çocukların korunması açısından md.5/1-ç ye göre kişisel ilişkinin tamamen sınırlandırılması suretiyle çocuklarla görüşmeme kararı da verebilecektir.

- Eşyalara zarar verme yasağı (md.5/1-e)

Şiddet mağdurunun şahsi eşyalarına şiddet uygulayan tarafından zarar verilmesi ya da zarar verme tehlikesi bulunması durumunda ise hakim şiddet mağduru kişinin eşyalarına zarar verme yasağı uygulayabilmektedir.

- İletişim kurma yasağı (md.5/1-f)

Söz konusu yasak şiddet uygulayanın şiddet mağdurunu iletişim araçları ile rahatsız ettiği durumlarda söz konusu olup; hakim şiddet uygulayanın iletişim araçları ile ve sair surette şiddet mağdurunun rahatsız edilmemesi kararı vermektedir.

- Silah teslimi (md.5/1-g)

Şiddet uygulayanın silah bulundurması ya da kanunen silah bulundurması zorunlu olan kişilerden olduğu durumlarda şiddet mağduruna karşı gerçekleşebilecek herhangi bir saldırının önüne geçmek amacıyla, şiddet uygulayanın ya da uygulama riski bulunanın silahını kuruma ya da kolluk kuvvetlerine teslim etmesi kararı verir.

- Alkol ve uyuşturucu kullanma yasağı (md.5/1-h)

Şiddet uygulayanın alkol ya da herhangi uyarıcı madde kullandığı ve bu maddelerin etkisiyle şiddet mağduruna zarar verici eylemde bulunduğu ya da bulunma riski taşıdığı durumlarda hakim yine şiddet uygulayanın, korunan kişilerin bulunduğu yerlerde alkol ya da uyarıcı madde kullanmaması ve bu maddeler etkisinde iken korunan kişilerin bulunduğu yerlere yaklaşmaması kararı vermektedir.

- Sağlık kuruluşlarına başvurma ve tedavi (md.5/1-ı)

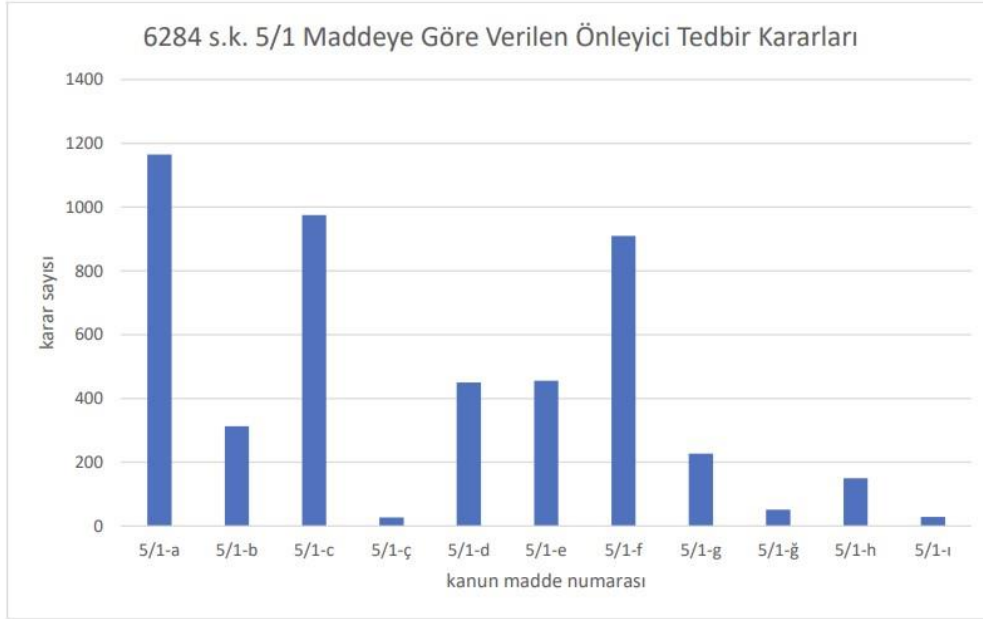
Hakim; şiddet uygulayanın md.5/1-h hükmünde bahsi geçen alkol, uyuşturucu ya da uyarıcı maddelere bağımlı olması durumunda, bu bağımlılığın tedavi edilmesi için

hastaneye ya da ilgili sağlık kuruluşuna başvurması ve tedavisinin sağlanması kararını vermektedir.

Yukarıda sayılı hususlar uyarınca hakkında önleyici tedbir kararı verilmiş şiddet uygulayanın kararlara uymaması halinde ihlal edilen tedbirin ve aykırılığın niteliğine göre hakim kararıyla şiddet uygulayan 3 günden 10 güne kadar zorlama hapsine tabi tutulur. Tedbir kararının ihlalinin her tekrarında yine tedbirin ve ihlalin niteliğine göre 15 günden 30 güne kadar zorlama hapsine karar verilir, ancak zorlama hapsinin toplam süresi 6 ayı geçmemektedir.

Söz konusu önleyici tedbir kararlarına kural olarak Aile Mahkemesi Hakimi tarafından karar verilmektedir, ancak kanunun 5/2. maddesinde hüküm altına alınmış olduğu üzere gecikmesinde sakınca bulunan hallerde; hakaret ve tehdit yasağı, evden uzaklaştırma, adrese yaklaşmama, çocuklara yaklaşma yasağı hususundaki kararlar kolluk amirlerince de verilebilmektedir. Tedbir kararı; ilgilinin talebi, Bakanlık veya kolluk görevlileri ya da Cumhuriyet savcısının başvurusu üzerine verilir. Tedbir kararları en çabuk ve en kolay ulaşılabilecek yer hakiminden, mülki amirden ya da kolluk biriminden talep edilebilir.

Aşağıda ilgili kanun ile düzenlenmiş önleyici tedbir kararlarının önemini ve uygulanabilirliğini göstermek amacıyla İstanbul Barosu Kadın Hakları Merkezi'nin düzenlemiş olduğu “Adli Yardım Bürolarına Başvurularda Ailenin Korunması Ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair 6284 Sayılı Kanun Uyarınca Alınan TEDBİR KARARLARI RAPORU” ‘ndan alınmış olan 2019 yılında 6284 Sayılı Kanun’un 5/1 maddesine göre verilmiş önleyici tedbir kararlarının grafiği gösterilmiştir. 2019 yılında Adli Yardım Bürolarına toplam başvuru sayısı 13.795 olup, 12.101 başvuru kadınlar tarafından yapılmıştır. Başvuruların 2.842 adedi 6284 sayılı yasa kapsamında tedbir kararı alınması talepleridir.

İstanbul Barosu | Kadın Hakları Merkezi Raporu

Anayasa ve uluslararası sözleşmelere göre insanların yaşam hakkı ile ruh ve vücut bütünlüğünün sağlanması, aile hayatının korunması, kadın-erkek eşitliğinin güvence altına alınması, devletin pozitif yükümlülük olarak temel amaç ve görevidir. Bu açıdan can güvenliği bulunmadığını, şiddet gördüğünü belirten bireyi devlet korumakla yükümlü olup; dünyanın her yerinde olduğu gibi ülkemizde de kanayan bir yara olan ve insan hakları ihlaline yol açan kadına yönelik ve aile içi şiddetin belirli koruma, önleme ve eğitim mekanizmaları ile mücadele edilmesi gereken bir olgu olduğu tartışmasızdır. 6284 sayılı Kanun'dan önce yürürlükte bulunan 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun'un konusu, aile içi şiddetin önlenmesi yoluyla ailenin korunmasıydı. Yani 4320 sayılı kanun 'aile içi şiddeti' cezalandırıyordu ancak kanunda aile için şiddetin tanımı yapılmadığı gibi sadece aile içi şiddet üzerine düzenlenmiş bir kanun olduğundan; ısrarlı takip mağdurlarına ilişkin, romantik ilişkilerde partner şiddetine ilişkin ya da toplumda sadece kadın olduğu için şiddete maruz kalan bireylere yasal bir koruma getirmemekteydi. Ancak 6284 sayılı kanunda şiddet; fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik açıdan zarar görmemizle veya

acı çekmenizle sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel hareketler olarak tanımlanmakla birlikte; korumayı yalnızca aile içi şiddetle sınırlamamış kanun metninde açıkça korumadan faydalanabilecek kişiler “şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınlar, çocuklar, aile bireyleri ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru olan kişiler” olarak sayılmıştır.

6284 sayılı Kanun ile kadın ve aile bireylerine karşı şiddetle mücadele kurumsallaştırılmış, koruyucu ve önleyici tedbirler genişletilmiş, delil ve belge aranmadan derhal gerekli önlemlerin alınmasına imkân sağlanmıştır. Koruyucu tedbir kararları için delil ve belge aranmayacağı açıkça hüküm altına alınmışken önleyici tedbir kararları için böyle bir açıklık bulunmamakla birlikte; Kanun’un 8. Maddesinde; önleyici tedbir kararlarının geciktirilmeksizin verileceği ve Kanunun amacını gerçekleştirebilecek şekilde geciktirilemeyeceği belirtilmektedir. Türkiye’de kanına yönelik ve aile içi şiddetin hat safhada olduğu, konunun ivediliği ve bazı şiddet tiplerinin aciliyetle ispatlanabilir nitelikte olmadığı göz önünde bulundurulduğunda bireyin gerek vücut ve ruhsal bütünlüğünün gerek yaşam hakkının korunması açısından önleyici tedbir kararlarının mutlak kesin delil ve belge aranmaksızın şiddetin ya da şiddet tehlikesine ilişkin emarelerin bulunmasının yeterli kabul edilmesiyle tedbir kararı verilmesi gerektiği kanaatindeyim. Çünkü söz konusu tedbirlerin gerektiği gibi verilmemesi ya da geciktirilmesi halinde kişinin yaralanması veya ölümü ile sonuçlanması söz konusu olabilmektedir. Ayrıca ilgili Kanun’un bu tedbir kararlarına karşı bir itiraz olanağı sunduğunu da belirtmekte fayda vardır.

Kadınların yaşam hakkını güvence altına alan, şiddet mağdurunu koruyan ve toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve kadına yönelik ayrımcılıktan kaynaklanan, bir insan hakları ihlali olan kadına yönelik şiddetin önlenmesi için tedbirler içeren 6284 Sayılı Kanun’da düzenlenmiş olan önleyici tedbir kararları bireyin yaşayabileceği yaralanma ya da psikolojik, cinsel şiddet travmalarının ya da meydana gelebilecek ölüm vakalarının

önüne geçmek için koruyucu bir bariyer niteliğindedir. Konunun ehemmiyeti nedeniyle; şiddete uğradığınızda ya da uğrama tehlikesi altında bulunduğunuzda veya herhangi bir kişinin şiddete maruz kaldığına tanık olduğunuzda 155'i aramak yasal ve insani hakkınızdır. Ayrıca söz konusu durumlarda size en yakın karakola, Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerine (ŞÖNİM), Cumhuriyet Başsavcılıklarına ve Aile Mahkemelerine başvurabilirsiniz. Unutmayın ki; **Kadın Hakları İnsan Haklarıdır ve Kadına Yönelik Şiddet İnsan Hakları İhlalidir!** Sağlıkla, sevgiyle kalmanız ve cinsiyet fark etmeksizin tüm bireylerin eşit olduğu bir düzen dileğiyle.